

Sebastian Czechowicz
dr
Uniwersytet Łódzki
e-mail: sebastian.czechowicz@wpia.uni.lodz.pl
ORCID: 0000-0002-1770-1941

Użytkowanie dronów a złośliwe niepokojenie – glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2022 r., II KK 202/22

Streszczenie

Przedmiotem glosy było orzeczenie Sądu Najwyższego, który uniewinnił sprawcę wielokrotnie posługującego się dronem nad prywatną posesją do niego nienależącą od wykroczenia polegającego na złośliwym niepokojeniu innej osoby w celu dokuczenia jej (art. 107 Kodeksu wykroczeń). Analizowane orzeczenie ma istotne znaczenie w zakresie ustalenia kierunku orzecznictwa sądowego co do coraz powszechniejszego prywatnego użytkowania bezzałogowych urządzeń latających (tzw. dronów), jak i możliwości zastosowania rzeczonoego przepisu Kodeksu wykroczeń w sprawach podobnych. Celem pracy było dokonanie komentarza do tytułowego orzeczenia Sądu Najwyższego. Wykorzystano metodę dogmatyczno-prawną oraz metodę analizy orzecznictwa sądowego.

Słowa kluczowe: dron, wykroczenie, zamiar, znamię ocenne, złośliwe niepokojenie

Wprowadzenie

Koncepcja technologiczna bezzałogowych urządzeń latających (tzw. dronów) służy wielu aspektom życia społecznego. Drony wykorzystywane są m.in. w celach

wojskowych, lecz powszechniejsze ich stosowanie dostrzec można w przestrzeni cywilnej. Najczęściej jednak posługuje się nimi na użytek prywatny. Ten ostatni aspekt budził szereg kontrowersji, także jeśli chodzi o kompetencje i umiejętności osób posługujących się dronami w zakresie możliwości samodzielnego ich użytkowania. Jako że prawo jest regulatorem stosunków społecznych, i ta kwestia doczekała się unormowania¹.

Posługiwanie się dronami może realizować znamiona różnych przestępstw i wykroczeń. Nieumiejętne korzystanie z tych urządzeń może doprowadzić do spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu albo naruszenia czynności narządu ciała wskutek zderzenia z człowiekiem. Może także spowodować zniszczenie mienia poprzez kolizję z ruchomością bądź nieruchomością należącą do innej osoby. Wreszcie, intencjonalne korzystanie z dronów, co prawda w sposób zgodny z ich przeznaczeniem, lecz w celu dokuczenia innej osobie, chociażby poprzez nadmierną częstotliwość użytkowania tego rodzaju urządzenia. Takie zachowanie może realizować znamiona wykroczenia opisanego w art. 107 k.w.², czego dowodem jest analizowany stan faktyczny.

1. Kanwa sprawy

Sprawa, która swój finał znalazła przed obliczem Sądu Najwyższego, osądzona została wcześniej przez Sąd Rejonowy w Grójcu, a następnie Sąd Okręgowy w Radomiu. Obwinionego uznano za winnego popełnienia wykroczenia polegającego na tym, że w okresie od 5 października 2017 r. do 25 września 2018 r. złośliwie niepokoił pokrzywdzonego poprzez częste latanie dronem nad jego posesją. Na podstawie art. 107 k.w. została mu wymierzona kara 300 zł grzywny. Obwiniony nie zgodził się z rozstrzygnięciem, składając apelację do Sądu Okręgowego w Radomiu. Zarzucił on obrazę przepisów prawa materialnego w postaci nieudowodnienia mu znamienia działania w celu dokuczenia. Jednak sąd odwoławczy utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Grójcu.

Kanwa sprawy jednak nie była taka oczywista. Kasację od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zarzucił on rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa materialnego (art. 107 k.w.), polegające na jego błędnym zastosowaniu w sytuacji,

1 Zob. w szczególności przepisy rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2019/947 z dnia 24 maja 2019 r. w sprawie przepisów i procedur dotyczących eksploatacji bezałogowych statków powietrznych (Dz.Urz. UE L 152 z 11.06.2019 r.).

2 Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 734 ze zm.), dalej: k.w.

w której działanie przypisane ukaranemu nie wyczerpywało znamion tego wykroczenia. W konkluzji kasacji wnioskowano o uchylenie wyroków sądów obu instancji oraz uniewinnienie ukaranego od przypisanego mu wykroczenia.

2. Zagadnienia strony podmiotowej wykroczenia z art. 107 k.w.

Sąd Najwyższy, po zapoznaniu się ze sprawą, uznał, że złożona przez Rzecznika Praw Obywatelskich kasacja zasługuje na uwzględnienie. W krótkim, aczkolwiek rzeczowym uzasadnieniu, podano, że zaskarżony wyrok dotknięty jest wskazanym w zarzucie kasacji rażącym naruszeniem prawa materialnego, tj. art. 107 k.w. Przypisane ukaranemu wykroczenie stypizowane w powyższym przepisie może zostać popełnione tylko umyślnie, z zamiarem bezpośrednim zabarwionym celem działania (*dolus directus coloratus*). Słusznie przyjął Sąd Najwyższy konstrukcję zamiaru bezpośredniego zabarwionego celem czy pobudką. W doktrynie zgodnie akceptuje się takie stanowisko³.

Trafne są również ustalenia Sądu Najwyższego w zakresie identyfikacji znamion strony podmiotowej. Uznano bowiem, że koniecznym elementem jest udowodnienie, iż zachowanie miało na celu dokuczenie innej osobie. Nadto, powołując się na wcześniejsze orzeczenie⁴, dodano, że sprawca wykroczenia stypizowanego w art. 107 k.w. musi działać złośliwie, a więc z intencją uprzykrzenia ofierze. Konstatacja Sądu Najwyższego była następująca: „konstrukcja tego wykroczenia jest zatem taka, że dla przypisania realizacji znamion strony podmiotowej konieczne staje się ustalenie zarówno złośliwości po stronie sprawcy, jak również tego, że działał w celu dokuczenia pokrzywdzonemu. Egzystencja wyłącznie jednego z tych elementów nie wystarczy do uznania, że komplet znamion wykroczenia został zrealizowany”. Poglądy doktryny dotyczące podniesionych przez SN aspektów są zgodne. Wskazuje się, że samo stwierdzenie umyślności działania nie przesądza o zaistnieniu rzeczowego wykroczenia. Konieczne jest ustalenie po stronie podmiotowej działania złośliwego⁵, a więc takiego, które cechować się będzie chęcią sprawienia innej osobie przykrości czy wyprowadzenia tej osoby z równowagi psychicznej⁶. Biorąc także pod uwagę zasady odpowiedzialności za wykroczenie, należy uznać, że nie budzi więc wątpliwości, iż jedynie realizacja kompletu ustawowych znamion przesądzić

3 Zob. np. W. Kotowski, *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Kraków 2004, s. 416.

4 Wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 r., IV KK 324/10, Lex nr 686674.

5 M. Bojarski, W. Radecki, *Kodeks wykroczeń z komentarzem*, Warszawa 1992, s. 233.

6 I. Śmietanka, w: J. Bafia, D. Egierska, I. Śmietanka, *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Warszawa 1974, s. 308.

może o skazaniu. *Nota bene* ten podstawowy wymóg egzemplifikowano w art. 82 § 2 pkt 2 k.p.w.⁷ Wymaga to od sądu rozpatrującego sprawę *in meriti* każdorazowego uzasadnienia spełnienia znamion tak strony podmiotowej, jak i strony przedmiotowej czynu, po uprzednim ustaleniu innych warunków odpowiedzialności za wykroczenie. Tym bardziej, jeśli opis typu czynu zabronionego zdominowany jest przez znamiona strony podmiotowej⁸.

Ustalony stan faktyczny pozwala stwierdzić, że zachowanie obwinionego polegało na lataniu dronem nad posesją pokrzywdzonego. Według Sądu Najwyższego czynność ta nie ma *per se* pejoratywnego charakteru. Trudno się z takim rozumowaniem nie zgodzić. Prawidłowe używanie drona polega bowiem na lataniu nim w przestrzeni powietrznej, także nad gruntami prywatnymi. Istotne jest jednak, czy to użytkowanie miało na celu coś więcej, a mianowicie złośliwe niepokojenie innej osoby. Innymi słowy, sąd powinien ustalić, czy przez właściwe użytkowanie drona sprawca realizował dodatkowy cel polegający na dokuczeniu sąsiadowi, poprzez złośliwe niepokojenie go nadmiernie częstym lataniem dronem nad jego posesją. Tak się jednak nie stało. Stwierdzono jedynie, że przeloty miały na celu dokumentowanie zachowań pokrzywdzonego, a wieloletni konflikt sąsiedzki dowodził złośliwości w tym działaniu. Trafnie jednak zauważył Sąd Najwyższy, że zabrakło ustalenia kierunku tych działań, a co za tym idzie, udowodnienia realizacji znamienia „w celu dokuczenia innej osobie”.

W tym miejscu odnieść się należy do ustalenia dobra chronionego przez przypisane wykroczenie. W doktrynie wskazuje się dość enigmatycznie, że istotą wykroczenia stypizowanego w art. 107 k.w. jest ochrona spokoju osobistego⁹ albo spokoju człowieka¹⁰ czy równowagi psychicznej¹¹. Skoro przeciwieństwem spokoju jest niepokój, co jednocześnie stanowi znamię wykroczenia opisanego w art. 107 k.w., należy odpowiedzieć na pytanie, czym właściwie jest niepokojenie innej osoby. Niepokojenie rozumie się zarówno jako wytrącanie człowieka z równowagi psychicznej poprzez wywołanie w nim uczuć złości, gniewu czy oburzenia, jak i wzbudzanie w tym człowieku obaw¹². Natomiast złośliwość ujmowana jest jako

⁷ Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 860 ze zm.), dalej: k.p.w.

⁸ P. Daniluk, w: P. Daniluk (red.), *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 732.

⁹ M. Kulczycki, J. Zduńczyk, *Kodeks wykroczeń. Popularny komentarz*, Warszawa 1974, s. 129.

¹⁰ B. Kurzępa, *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 404.

¹¹ P. Daniluk, w: P. Daniluk (red.), *Kodeks wykroczeń...*, s. 732.

¹² M. Kulczycki, J. Zduńczyk, *Kodeks wykroczeń...*, s. 129; M. Siewierski, *Kodeks karny i prawo o wykroczeniach. Komentarz*, Warszawa 1965, s. 448.

chęć wyrządzenia komuś przykrości¹³. Charakteryzuje więc intencje towarzyszące zachowaniu się sprawcy¹⁴. Trafnie wskazuje się nadto, że dla zaistnienia wykroczenia z art. 107 k.w. niezbędne jest stwierdzenie, że złośliwość sprawcy przekracza pewne społeczne granice, w tym także granice komfortu psychicznego pokrzywdzonego¹⁵. W doktrynie złośliwe niepokojenie definiowane jest jako bezprawne naruszanie spokoju i równowagi psychicznej innej osoby¹⁶. Zatem w ustaleniach sądu powinny znaleźć się stwierdzenia odnoszące się do odczuć pokrzywdzonego (np. gniew, złość, odczucie dyskomfortu i niepokoju podczas gdy obwiniony korzystał z drona nad posesją pokrzywdzonego), a także do intencji sprawcy wykroczenia. Konieczne jest wykazanie, że korzystając z drona, przekroczył pewne społecznie uznane granice, i mając intencję dokuczenia pokrzywdzonemu, wyprowadzał go z równowagi psychicznej poprzez użytkowanie wspomnianego urządzenia. Aspekt ten zauważył również Sąd Najwyższy, zwracając uwagę na uchybienia sądu odwoławczego, który nie odniósł się do braku ustaleń mających wskazywać na motyw działania obwinionego. Stwierdzenie tych niedostatków wiodło SN do oceny, że stopień obrazy przepisów prawa materialnego był rażący i miał istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, co implikowało wyrok uniewinniający.

Podsumowanie

Wraz z rozwojem technologii i upowszechnieniem użytkowania dronów na użytek prywatny zaistniało wiele zagrożeń dla należytej ochrony praw innych osób, tak na gruncie prawa prywatnego, jak i prawa publicznego. Wyposażenie większości tych urządzeń w kamery i możliwość nagrywania obrazu i dźwięku może stanowić istotną ingerencję w sferę prywatności innych osób. Tym bardziej, jeśli połączone jest z chęcią dokuczenia innej osobie, co realizować może znamiona wykroczenia z art. 107 k.w. Podkreślenia wymaga, że przepis ten chroni spójność osobisty przed złośliwym niepokojeniem. Jednak spełnienie znamion strony podmiotowej wspomnianego czynu wymaga zaistnienia po stronie sprawcy dodatkowej pobudki bądź celu mu przyświecającego, ponieważ działa w ramach konstrukcji *dolus directus coloratus*. Fakt zaniechania kompleksowego ustalenia strony podmiotowej popełnionego czynu przez sąd rejonowy oraz sąd odwoławczy stanowi rażące naruszenie przepisów prawa materialnego (art. 107 k.w.), ale także i prawa procesowego

13 B. Kurzępa, *Kodeks wykroczeń...*, s. 405.

14 P. Daniluk, w: P. Daniluk (red.), *Kodeks wykroczeń...*, s. 734.

15 M. Żukowska, w: J. Lachowski (red.), *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Warszawa 2021, s. 512.

16 I. Śmietanka, w: J. Bafia, D. Egierska, I. Śmietanka, *Kodeks wykroczeń...*, s. 308.

(art. 82 § 2 pkt 2 k.p.w.). Co istotne, niedopatrzanie to powielił także sąd okręgowy, pomimo wskazania przez obwinionego na ten aspekt wprost w apelacji.

Komentowane orzeczenie Sądu Najwyższego kładzie istotny nacisk na konieczność kompleksowego badania realizacji znamion strony podmiotowej wykroczeń, które cechują się specyficzną konstrukcją zamiaru, o czym była już mowa. Immanentnym czynnikiem wpływającym na prawidłowe rozumienie *ratio legis* przepisów stypizujących ten rodzaj wykroczeń jest udowodnienie intencjonalnego działania sprawcy ukierunkowanego na osiągnięcie dodatkowego celu. W przypadku głosowanego orzeczenia mowa o złośliwości celowego działania, które w efekcie miałyby spowodować niepokojenie innej osoby.

Zarówno z rozstrzygnięciem, jak i uzasadnieniem wyroku dokonanymi przez Sąd Najwyższy w analizowanej sprawie należy zgodzić się w całej rozciągłości. Trafnie wypunktowano wadliwości dwóch orzeczeń sądów powszechnych, które niezwykle pobieżnie potraktowały przedstawiony stan faktyczny. Pokazuje to, jak stosunkowo nieskomplikowany kazus z wykorzystaniem drona może doprowadzić do konieczności zajęcia się sprawą przez Sąd Najwyższy. Głosowany wyrok ma więc ważne znaczenie dla praktyki stosowania regulacji art. 107 k.w. w sytuacjach podobnych, co może zdarzać się dość często, biorąc pod uwagę coraz szersze możliwości użytkowania dronów, jak i zwiększającą się powszechność ich dostępności dla użytkowników prywatnych.

Bibliografia

- Bafia J., Egierska D., Śmietanka I., *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Warszawa 1974.
Bojarski M., Radecki W., *Kodeks wykroczeń z komentarzem*, Warszawa 1992.
Daniluk P., w: P. Daniluk (red.), *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Warszawa 2016.
Kotowski W., *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Kraków 2004.
Kulczycki M., Zduńczyk J., *Kodeks wykroczeń. Popularny komentarz*, Warszawa 1974.
Kurzępa B., *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Warszawa 2008.
Siewierski M., *Kodeks karny i prawo o wykroczeniach. Komentarz*, Warszawa 1965.
Żukowska M., w: J. Lachowski (red.), *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, Warszawa 2021.

Drone use and malicious disturbance – Commentary to the Supreme Court ruling of 7 December 2022, II KK 202/22

Abstract

This commentary concerns a decision of the Supreme Court, which acquitted an offender who has repeatedly used a drone over private property not belonging to him of the offense of maliciously disturbing another person in order to annoy him (Article 107 of the Code of Minor Offences). The analysed ruling is important in terms of establishing the direction of judicial decisions as to the increasingly widespread private use of unmanned aerial vehicles (so-called drones), as well as the applicability of the said provision of the Code of Minor Offences in similar cases. The purpose of the study is to provide commentary on the SC ruling in question. For this purpose, the method of investigation of the law in force and the method of analysis of judicial decisions are used.

Keywords: drone, minor offence, intent, evaluative mark, malicious annoyance

CYTOWANIE

Czechowicz S., *Użytkowanie dronów a złośliwe niepokojenie – glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2022 r., II KK 202/22*, „Acta Iuris Stetinensis” 2026, nr 3 (59), 145–151, DOI: 10.18276/ais.2026.59-09.